

**T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**GEBE KADINLARDA CİNSEL YAŞAMI
ETKİLEYEN FAKTÖRLER**
Hemşirelik Anabilim Dalı

**Esra ER
187150126**

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof.Dr.Rehat FAİKOĞLU

İstanbul, 2020

**T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**GEBE KADINLARDA CİNSEL YAŞAMI
ETKİLEYEN FAKTÖRLER**
Hemşirelik Anabilim Dalı

Esra ER

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof.Dr.Rehat FAİKOĞLU

İstanbul, 2020

KABUL VE ONAY

Esra ER tarafından hazırlanan “Gebe Kadınlarda Cinsel Yaşamı Etkileyen Faktörler” başlıklı bu çalışma,
Savunma Sınavı tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tezin/Raporun Türü olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof.Dr. Rehat FAİKOĞLU _____

Üye : _____

Üye : _____

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim uyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof.Dr. Ali
AKDEMİR
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirimlerin, çizelge ve şekillerin kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Gebe Kadınlarda Cinsel Yaşanı Etkileyen Faktörler” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

27.11.2020

Esra ER

ONAY

Tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumunyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

27.11.2020

Esra ER

ÖZET
GEBE KADINLARDA CİNSEL YAŞAMI
ETKİLEYEN FAKTÖRLER
Esra ER
Yüksek Lisans Tezi,
Hemşirelik Anabilim Dalı
Danışman: Prof.Dr.Rehat FAİKOĞLU
Kasım, 2020 – 43 sayfa

Vücutta psikolojik ve fizyolojik değişikliklerin oluştuğu önemli bir süreç olan gebelik, doğal ve önemli bir olaydır. Gebelik döneminde kadın vücudunda oluşan değişimler, sosyal faktörler, kültürel faktörler, dini inançlar mitler ve korkular gebe kadınların cinsel yaşam kalitesini etkiler. Bu çalışma, gebe kadınların cinsel yaşam kalitesini ve cinselliği etkileyen etmenlerin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı şekilde yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini İstanbul Büyükçekmece Hekimbaşı Mustafa Behçet Aile Sağlığı Merkezi'ne müracaat eden 100 gebe oluşturmuştur. İstatistiksel analizler için NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 (Kaysville, Utah, USA) programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların (Ortalama, Standart Sapma, Medyan, Frekans, Oran, Minimum, Maksimum) yanı sıra verilerin dağılımı Shapiro-Wilk Testi ile değerlendirildi. Niceliksel verilerin normal dağılım göstermeyen iki grup karşılaştırmalarında Mann-Whitney U testi kullanıldı. Anlamlılık $p<0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

Gebelerin, son dört hafta boyunca cinsel birleşme sırasında büyük çoğunluğunda cinsel uyarılma durumunun yüksek olduğu (%67, evet, %33 hayır) gözlenmiştir. Lubrikasyon gerçekleşip gerçekleşmeme oranlarının birbirine yakın olduğu (%58 evet, %42 hayır) tespit edilmiştir. Gebelerin büyük oranı cinsel birleşme sırasında ağrı yaşamadığını (%27 evet, %73 hayır) belirtmiştir. Orgazm yaşayan gebelerin sayısının, orgazm yaşayamamış gebelere oranla az olduğu (%43 evet, %57 hayır) tespit edilmiştir. Cinsel memnuniyet düzeyine bakıldığında çok yüksek bir oran olmadığı (%47 memnun , %53 memnun değil) sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Cinsellik, Cinsel Yaşam Kalitesi.

ABSTRACT

FACTORS AFFECTING THE SEXUAL LIFE QUALITY OF PREGNANT WOMEN

Esra ER

Master of Arts Thesis, Department of Nursing

Supervisor: Prof.Dr.Rehat FAİKOĞLU

November, 2020 – 43 pages

Pregnancy during which physiological and psychological changes occur in the body is a natural and important happening. The changes occurring in the woman's body during the pregnancy period, social factors, cultural factors, religious believes, fears and myths affect the sexual life quality of the pregnant women. This study was conducted to determine the factors affecting sexual life quality of the pregnant women and their sexuality.

The subjects of the study are composed of 100 pregnant women who applied to Büyükçekmece Hekimbaşı Mustafa Behçet Primary Health Care Center. NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 (Kaysville, Utah, USA) was used for the statistical analyses. Mean, standard deviation, median, frequency, ratio, minimum, and maximum were used for the statistical analyses and the distribution of the data was analyzed by using Shapiro-Wilk Test.

Mann-Whitney U Test was used for the double comparisons. The level of significance was determined as $p < 0.05$.

During the last 4 weeks of the pregnancy period, high sexual arousal level (%67 yes, %33 no) was observed. The level of lubrication (%58 yes, %42 no) was detected closer to each group. The majority of the pregnant (%73) stated that they did not have any pain during sexual intercourse.

The number of the pregnant who experienced orgasm (%43) was lower than those who did not have orgasm (%57). As for the sexual satisfaction level, the difference between the satisfied (%47) and dissatisfied (%53) groups was found close to each other.

Keywords: Pregnancy, Sexuality, Sexual Life Quality.

ÖNSÖZ

Gebe kadınlarda, özellikle son trimesterde, cinsel yaşam inaktif ve sorun olarak karşımıza çıkar. Cinsel yaşam ile ilgili bilgilerin salt gebelik döneminde değil, normal hayatta da çok kısıtlı olduğu aşikardır. Bu konuda toplumda tüm eğitim hayatının her kademesinde bu konuları aydınlatacak, toplumu bilinçlendirecek bir cinsel yaşam dersi bulunmamaktadır. Kaldı ki bu konunun gebelikte ne kadar problem olduğu tartışmaya açıktır. Bu çalışma ile hedefim, toplumu çok fazla irdelenmeyen bu konularda bilgilendirmeye katkıda bulunmaktır.

Bu çalışmada, bana akademik rehberlik yapan ve yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Rehat FAİKOĞLU'na sonsuz teşekkür ederim. Yüksek lisans derslerimde bana ışık tutan Prof.Dr.Selçuk EREZ'e teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca bana her aşamada moral ve desteklerini esirgemeyen Dr.Öğr.Üyesi Birnaz ER'e teşekkür ederim.

İSTANBUL, 2020

Esra ER

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
KISALTMALAR LİSTESİ	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
EKLER LİSTESİ	x
1. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1.Problemin Tespiti.....	2
2. BÖLÜM	3
GEBE KADINLARDA CİNSEL YAŞAMI	3
ETKİLEYEN FAKTÖRLER	3
2.1. GİRİŞ.....	3
2.2. Gebelerde Cinsel İşlev	4
2.2.1. Uyarılma Evresi	5
2.2.2.Plato Evresi	5
2.2.3.Orgazm Evresi	5
2.2.4.Çözülme Evresi.....	6
2.3. Gebelikte Cinsel Sağlık Problemleri.....	6
2.3.1. Kandidiyazis	6
2.3.2. Üriner sistemde enfeksiyon varlığı	6
2.3.3. Hemoroidler	7
2.3.4. Ağrılı Cinsel İlişki (Disparoni)	7
2.4. Gebelikte Cinselliği Etkileyen Sosyokültürel Faktörler	7
2.5. Cinsel İşlev Bozukluğu (CİB).....	7
2.6. Gebelikte Koitus ve Yasaklandığı Durumlar	8
2.7. Gebelik Döneminde Cinsel Yaşam ve Hemşirelik Bakımı	8
3. BÖLÜM	10
GEREÇ VE YÖNTEM	10
3.1. Araştırma Metodolojisi	10
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	10
3.3. Veri Toplama Araçları	10
3.4. Araştırmanın Etik Boyutu	11

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	11
3.6. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi	11
4. BÖLÜM	13
BULGULAR.....	13
4.1. Gebelerin son 4 hafta boyunca cinsel istek/uyarılma durumları.....	13
4.2. Gebelerin son 4 hafta boyunca lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) durumları .	15
4.3. Gebelerin son 4 hafta boyunca yaşadığı ağrı durumları	16
4.4. Gebelerin son 4 hafta boyunca yaşadığı orgazm durumları	18
4.5. Gebelerin son 4 hafta boyunca yaşadığı cinsellikten memnuniyeti.....	20
5. BÖLÜM	24
TARTIŞMA.....	24
6. BÖLÜM	26
SONUÇ	26
KAYNAKÇA.....	28
EKLER	31

KISALTMALAR LİSTESİ

CİB	:Cinsel İşlev Bozukluğu
DSM-V	:The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-5
DSÖ	:Dünya Sağlık Örgütü
FSFI	:Female Sexual Function Index
KFCİ	:Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 4.1. Birinci Soruya Göre Frekans Dağılımı.....	13
Tablo 4.2. Birinci Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması.....	13
Tablo 4.3. İkinci Soruya Göre Frekans Dağılımı.....	15
Tablo 4.4. İkinci Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması.....	15
Tablo 4.5. Üçüncü Soruya Göre Frekans Dağılımı.....	17
Tablo 4.6. Üçüncü Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması.....	17
Tablo 4.7. Dördüncü Soruya Göre Frekans Dağılımı.....	19
Tablo 4.8. Dördüncü Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması.....	19
Tablo 4.9. Beşinci Soruya Göre Frekans Dağılımı.....	21
Tablo 4.10. Beşinci Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması.....	21
Tablo 4.11. Ölçüm Ortalamaları.....	22

EKLER LİSTESİ

Ek-1. Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi İzin Belgesi.....	31
Ek-2. Yeni Cinsel Doyum Ölçeği İzin Belgesi.....	32
Ek-3. Etik Kurul Onay Belgesi.....	33
Ek-4. Aydınlatılmış Onam Formu.....	34
Ek-5. Yeni Cinsel Doyum Ölçeği.....	35
Ek-6. Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi (KCFİ) Puanlama.....	36
Ek-7. Anket Sorularım.....	42

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Gebelik, kadın vücudunda fizyolojik değişikliklerin ve psikolojik değişikliklerin olduğu önemli bir süreçtir. Gebelik döneminde oluşan birtakım değişimler cinsel hayatı negatif etkiler. Birinci trimesterde progesteron hormonu artar. Böylece meme hassasiyeti gelişir, vulva-vajina dokusunda ödem gelişir ve cinsel yaşam olumsuz etkilenir (Pauls ve diğerleri, 2008; Santiago ve diğerleri, 2013).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre cinsellik; fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkilerinin bileşiminden oluşur.

Cinsellik, esası duyuya dayalı bir tecrübe olmakla birlikte bireyin kişiliği ile kendine özgülüğünü meydana getiren önemli bir parça olup cinsel organlar ile beraber tüm vücudu ve aklı da içermektedir.

Çiftlerin cinsel yaşamdan memnuniyetini, cinsel yaşamın kalitesi belirler (Çoban, 2012; Kırıkkaleli, 2015). Cinsel yaşam kalitesini etkileyen bazı yaşamsal olaylar gebelik, doğum, menstürasyon, laktasyon, yaşlanma, menopoz gibi durumlardır (Yüksel ve Cindoğlu, 2010; Tuğut ve Gölbaşı, 2010; Gölbaşı ve diğerleri, 2014).

Gebelik döneminde cinselliğin beraberinde getirdiği problemler, gebelik dönemlerine göre değişiklik göstermektedir. Birinci trimesterde mide yanması, kusma, halsizlik, baş ağrısı, mide bulantısı, uykusuzluk, gibi problemler cinselliği istemede azalışa sebebiyet verebilmektedir (Lee, 2002; Pauls ve diğerleri, 2008; Arıca ve diğerleri, 2012).

Gebelik, "trimester" adı verilen, her biri üçer aylık üç bölümden meydana gelmektedir. Gebelik sürecinde her biri ayrı özellik içeren trimesterlerde, fetüs açısından hücrelerin çoğalarak organlar oluşturduğu dönem ilk trimester olup, ikinci ve üçüncü trimesterlerde oluşan bu organlar, gelişim sürecine girmektedir (Sözeri, 2011).

Ambivalan (zıt) duygular ile ilk trimesterde karşılaşılır, sık olarak hafif depresif ruh hali meydana gelir. İkinci trimesterde fizyolojik farklılık, zıt hislerin yaşanmamasını sağlar. Duygu ve mizaçta görülen değişiklikler, gebelik benimsenmiş de olsa, sorunu çözme becerilerinde yavaşlama/değişiklik, alınganlık, ani kızgınlık, aşırı hassasiyet, huzursuzluk, büyük mutluluk benzeri şaşırtıcı farklılıkların görülebilmesi mümkündür.

Son trimester döneminde fizyolojik problemlerden, gebeliğin gittikçe ağırlaşan yükünden ve sorumluluğundan dolayı gebe, doğuma psikolojik açıdan hazırlanmaya ihtiyaç duyar.

Cinsel fonksiyonlar, gebelik döneminin birinci trimesterinde azalış göstermekte, ikinci trimesterinde değişkenlik göstermekte, üçüncü trimesterinde ise giderek azalış göstermektedir (Von Sydow, 1999; Aslan ve diğerleri, 2005; Fok ve diğerleri, 2005; Erol ve diğerleri, 2007; Şentürk Erenel ve diğerleri, 2011; Yıldız, 2014).

Gebeye ve ailesine sağlık ekibi üyeleri tarafından verilen bütüncül yaklaşımli bakım hizmetleri; gebelik döneminde meydana gelen değişikliklere psikososyal uyumu sağlamaktadır (Akbaş, E., O. Vırt, 2008; Kuğu, N., G. Akyüz, 2001; Süslüoğlu, B. 2019)

Araştırmalar, doktor ve hemşirelerin cinselliğin değerlendirilmesine yönelik aldıkları eğitimin, sağlık fakültelerinde cinsel eğitim derslerinin yeterli olmaması, hastalarda cinselliğin değerlendirilmesinin, bakım sürecinin unsuru olarak görmemeleri, cinsellik konusunda sağlık personellerinin hasta ile nasıl iletişime geçeceğine ilişkin donanıma sahip olmamaları sebebiyle hastanın cinselliğe dair anksiyetesini azaltmaya yönelik kurulacak iletişimi başlatmanın kendi yükümlülüğü olmasına rağmen yeterli rehberlik hizmeti veremediklerini ortaya koymaktadır.

1.1.Problemin Tespiti

Başlı başına bir sorun olan cinsel yaşam, gebelik döneminde inaktif ve sorun olarak karşımıza çıkar. Cinsel yaşam ile ilgili bilgilerin salt gebelik döneminde değil, normal hayatta da çok kısıtlı olduğu aşikardır. Bu konuda toplumda tüm eğitim hayatının her kademesinde bu konuları aydınlatacak, toplumu bilinçlendirecek bir cinsel yaşam dersi bulunmamaktadır. Kaldı ki bu konunun gebelikte ne kadar problem olduğu tartışmaya açıktır. Bu çalışma ile hedeflenen, toplumu bilgilendirmeye katkıda bulunmaktır.

1.2. Çalışmanın Amacı

Yapılan araştırmada gebe kadınlarda cinsel yaşamı etkileyen faktörler incelenmektedir ve literatüre katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. Bu araştırma, gebe kadınlarda cinsel yaşamı etkileyen faktörleri inceleyen çok fazla çalışma bulunmaması sebebiyle literatüre katkıda bulunması açısından büyük önem taşımaktadır.

2. BÖLÜM

GEBE KADINLARDA CİNSEL YAŞAMI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2.1. GİRİŞ

Gebelik, kadın vücudunda fizyolojik değişikliklerin ve psikolojik değişikliklerin olduğu önemli bir süreçtir. Gebelik döneminde oluşan birtakım değişimler cinsel hayatı negatif etkiler. Birinci trimesterde progesteron hormonu artar. Böylece meme hassasiyeti gelişir, vulva-vajina dokusunda ödem gelişir ve cinsel yaşam olumsuz etkilenir (Pauls ve diğerleri, 2008; Santiago ve diğerleri, 2013).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre cinsellik; fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkilerinin bileşiminden oluşur. Cinsellik, esası duyuya dayalı bir tecrübe olmakla birlikte bireyin kişiliği ile kendine özgünlüğünü meydana getiren önemli bir parça olup cinsel organlar ile beraber tüm vücudu ve aklı da içermektedir.

Çiftlerin cinsel yaşamdan memnuniyetini, cinsel yaşamın kalitesi belirler (Çoban, 2012; Kırıkkaleli, 2015). Cinsel yaşam kalitesini etkileyen bazı yaşamsal olaylar gebelik, doğum, menstürasyon, laktasyon, yaşlanma, menopoz gibi durumlardır (Yüksel ve Cindoğlu, 2010; Tuğut ve Gölbaşı, 2010; Gölbaşı ve diğerleri, 2014).

Gebelik döneminde cinselliğin beraberinde getirdiği problemler, gebelik dönemlerine göre değişiklik göstermektedir. Birinci trimesterde mide yanması, kusma, halsizlik, baş ağrısı, mide bulantısı, uykusuzluk, gibi problemler cinselliği istemede azalışa sebebiyet verebilmektedir (Lee, 2002; Pauls ve diğerleri, 2008; Arıca ve diğerleri, 2012).

Gebelik, “trimester” adı verilen, her biri üçer aylık üç bölümden meydana gelmektedir. Gebelik sürecinde her biri ayrı özellik içeren trimesterlerde, fetüs açısından hücrelerin çoğalarak organlar oluşturduğu dönem ilk trimester olup, ikinci ve üçüncü trimesterlerde oluşan bu organlar, gelişim sürecine girmektedir (Sözeri, 2011).

Ambivalan (zıt) duygular ile ilk trimesterde karşılaşılır, sık olarak hafif depresif ruh hali meydana gelir. İkinci trimesterde fizyolojik farklılık, zıt hislerin yaşanmamasını

sağlar. Duygu ve mizaçta görülen değişiklikler, gebelik benimsenmiş de olsa, sorunu çözme becerilerinde yavaşlama/değişiklik, alınganlık, ani kızgınlık, aşırı hassasiyet, huzursuzluk, büyük mutluluk benzeri şaşırtıcı farklılıkların görülebilmesi mümkündür. Son trimester döneminde fizyolojik problemlerden, gebeliğin gittikçe ağırlaşan yükünden ve sorumluluğundan dolayı gebe, doğuma psikolojik açıdan hazırlanmaya ihtiyaç duyar.

Cinsel fonksiyonlar, gebelik döneminin birinci trimesterinde azalış göstermekte, ikinci trimesterinde değişkenlik göstermekte, üçüncü trimesterinde ise giderek azalış göstermektedir (Von Sydow, 1999; Aslan ve diğerleri, 2005; Fok ve diğerleri, 2005; Erol ve diğerleri, 2007; Şentürk Erenel ve diğerleri, 2011; Yıldız, 2014).

Gebeye ve ailesine sağlık ekibi üyeleri tarafından verilen bütüncül yaklaşımlı bakım hizmetleri; gebelik döneminde meydana gelen değişikliklere psikososyal uyumu sağlamaktadır (Akbaş, E., O. Vırit, 2008; Kuğu, N., G. Akyüz, 2001; Süslüoğlu, B. 2019)

Araştırmalar, doktor ve hemşirelerin cinselliğin değerlendirilmesine yönelik aldıkları eğitimin, sağlık fakültelerinde cinsel eğitim derslerinin yeterli olmaması, hastalarda cinselliğin değerlendirilmesinin, bakım sürecinin unsuru olarak görmemeleri, cinsellik konusunda sağlık personellerinin hasta ile nasıl iletişime geçeceğine ilişkin donanıma sahip olmamaları sebebiyle hastanın cinselliğe dair anksiyetesini azaltmaya yönelik kurulacak iletişimi başlatmanın kendi yükümlülüğü olmasına rağmen yeterli rehberlik hizmeti veremediklerini ortaya koymaktadır.

2.2. Gebelerde Cinsel İşlev

Cinsel yaşam iki insanın değerler, ilkeler ve tabular ile sınırını belirlediği, biyolojik ve psikososyal bir olgu olarak tanımlanır (Aydın, 1998; Kılıç, 2017). Türkiye'nin de içinde bulunduğu pek çok doğu popülasyonunda göz ardı edilen cinsellik, konuşulduğu zaman bile çoğu zaman hoş karşılanmayan bir konu başlığıdır. Özellikle kadınlarda cinsel memnuniyet ve cinsellik ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlıdır (Nogratlı, 2019).

Bilimsel açıdan cinsellik, ilk olarak yirminci yüzyılın başında incelenmeye başlanmıştır (Koroğlu ve Güleç 2007). Yirminci yüzyılın ikinci yarısında William Masters ve Virginia Johnson tarafından doğrudan laboratuvar ortamında yapılan çalışma sonuçları yayımlanmıştır (Namlı, Karakuş, Tamam ve Demirkol, 2016). Masters ve Johnson, insanda cinsel uyarana gösterilen fizyolojik tepkiyi (cinsel yanıt) “ Uyarılma,

Plato, Orgazm ve Çözülme evresi” olmak üzere dört ayrı evreye ayırmıştır (Kinsey ve ark., 1948; 1953; Masters ve Johnson, 1994).

Günümüzde Amerikan Ürolojik Hastalıklar Kurumu (AFUD) 2000 yılında cinsel cevap sürecinin istek, uyarılma, orgazm ve çözülme olmak üzere toplam dört evreden oluştuğunu bildirmiştir (Basson ve ark. 2004; Demir, 2016).

2.2.1. Uyarılma Evresi

Uyarılma evresi birinci evredir. Temel olarak erotik duygu ve düşünce belirlenir. Kadın cinsel organında daha çok vazokonjesyon (damarın aşırı kanla doluş hali) ve myotoni (kasılma) ile karakterizedir, erkek cinsel organında ereksiyon halinde kendini gösterir. Cinsel uyarının zamanına ve yoğunluğuna göre verilen tepkinin şiddeti artarak hızlı ya da yavaş bir şekilde değişebilmektedir. Herhangi bir fiziksel ya da psikolojik uyarı ile birlikte oluşabilir (İncesu, 2004; Soydaş, 2016). Uyarılma evresinin süresi herkese göre değişiklik gösterebilir, yani birkaç dakikadan birkaç saate kadar devam edebilir (Dövüşkaya, 2008; Soydaş 2016).

2.2.2.Plato Evresi

Uyarılma evresinin bir parçası ve devamı niteliğini taşıyan plato evresinde, cinsel uyarının etkin şekilde sürdürülmesi ve cinsel heyecanın artmasıyla beraber plato evresine geçilmektedir. Cinsel gerilim ile haz duygusu artar (İncesu, 2004; Soydaş 2016). Uyarılma esnasında erkek ve kadın cinsel organında vasküler (damarsal) değişimler meydana gelir. Kadında vajinal duvarının dış dörtte üçü boyunca kontraksiyonlar (kasılmalar) meydana gelirken, erkeğin testislerinde büyüme gerçekleşir. Kadının göğsünde % 25 oranında büyüme gerçekleşir. Solunumu ve nabızı hızlanır. Bu evre 30 saniyeden birkaç dakikaya kadar değişiklik göstermektedir (Dövüşkaya, 2008; Soydaş 2016).

2.2.3.Orgazm Evresi

Plato dönemi bittiğinde orgazm evresi ejakülasyon (boşalma) ile gerçekleşir. Yoğun bir haz alma duygusu yaşanır (Dövüşkaya, 2008; Soydaş, 2016). En yoğun cinsel haz, bu dönemde yaşanmaktadır. Zaman açısından diğer evrelere kıyasla daha kısa

sürmektedir. Erkeklerde orgazm, penis ve prostatta gerçekleşirken, kadınlarda klitoral bölge ve vajinada gerçekleşmektedir (İncesu, 2004).

2.2.4.Çözülme Evresi

En son evre çözülme evresidir. Kanın cinsel organlardan geri çekilmesiyle gelişmiş tüm değişikliklerin geriye dönüşü gerçekleşir (Dövüşkaya, 2008; Soydaş 2016). Çözülme evresinin süresi orgazm olup olunmadığına, cinsiyete veya ne yoğunlukta yaşandığına ve cinsel uyarının sürüp sürmemesine göre değişiklik göstermektedir. Cinsel uyarının yeniden başlamasıyla birlikte kadınlar bu evrede yeniden orgazmı yaşayabilmektedir fakat bu durum erkeklerde pek görülememektedir. Bu sebepten dolayı erkeklerde tek tip cevap döngüsü yaşanırken, kadınlarda bu durum değişken olabilmektedir (İncesu, 2004; Soydaş 2016).

2.3. Gebelikte Cinsel Sağlık Problemleri

Gebelikte dönemde bazı sağlık sorunları strese neden olur ve cinsel sağlığı olumsuz etkiler. Bu problemler sıklıkla kandida, üriner sistem enfeksiyonları, ağrılı cinsel ilişki (disparoni), hemoroidler ile erkeklerde sertleşme bozukluğudur (Ertem ve Sevil 2009; Sadi, 2014)

2.3.1. Kandidiyazis

En çok vulvar irritasyona sebep olan mantar enfeksiyonudur. Daha çok geceleri kötüye giden yaygın bir kaşıntı şeklinde kendini gösterir. Kadınlarda uyku düzeninin bozulmasına ve çok yorulmasına sebep olabilir, vajen ile vulvada kızarıklık ve kabarma görülür. Gebede cinsellik, bu nedenle olumsuz etkilenir (Le ve ark 2004; Sadi2014).

2.3.2. Üriner sistemde enfeksiyon varlığı

Gebelik döneminde üriner sistemde pelvik organlar yer değiştirir. Hormonal faktörler sebebiyle birtakım değişiklikler meydana gelir. Böylece fetüs ve uterus, üreterlere baskı yapar. Gebede böylece üriner sistem enfeksiyonları görülür. Gebelerde idrara sık aralıklarla çıkmak ve stres inkontinans yaygın sorunlardır. Noktüri, uykuyu düzensizliğine neden olur bu sebeple yorgunluk ve rahatsızlık verir. Gebelik döneminde üriner inkontinans, psikososyal etkiler oluşturmaktadır, bu da cinsel işlevi olumsuz etkileyebilir (Le ve ark 2004; Sadi 2014).

2.3.3. Hemoroidler

Hemoroidler gebelik döneminde yaygın olarak görülür. Doğumun ikinci evresinde hemoroidler daha kötü hale gelebilir ve lohusalık döneminde rektal bölgede kanama, anüsün etrafında kaşıntı, rahatsızlık hissi ve mukozal değişiklikler gibi birtakım problemlere neden olabilir. Bu problemler cinsel yaşamı olumsuz etkiler (Le ve ark 2004; Sadi 2014).

2.3.4. Ağrılı Cinsel İlişki (Disparoni)

Disparoni, cinsellik yaşanırken genital bölgede hissedilen, devamlı veya tekrar tekrar hissedilen bir ağrıdır (Karakuş, A. ve E. Yanikkerem 2015). Erkeklerde nadir görülmekle birlikte kadınlarda daha sık görülen bir durumdur. The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-IV)'ne göre bu sorun cinsel ilişkiden önce, cinsel ilişki yaşanırken ya da cinsel ilişki yaşandıktan sonra yineleyici veya sürekli genital ağrının olması ile kendini göstermektedir (Stuart ve Sundeen 2005, Yüksel 2006; Sadi 2014).

2.4. Gebelikte Cinselliği Etkileyen Sosyokültürel Faktörler

Cinsel konularla ilgili eğitimin az olması, toplumun yaşadığı koşullar, kültürel yapı, kişisel, ailevi ve dini değerler arasındaki çatışmalar, sosyal tabular, yanlış bilgilendirme, geleneksel ve tutucu yetiştirilme tarzı gibi pek çok sosyal ve kültürel faktörler, çiftlerin cinsel hayatını etkilemektedir.

2.5. Cinsel İşlev Bozukluğu (CİB)

Cinsel işlev bozukluğu, kişisel haz ve zevke engel olacak şekilde veya bireyin isteğinde azalış görülmesi nedeniyle performansta eksilme olarak nitelendirilmektedir (Dövüşkaya, 2008).

Cinsel işlev bozukluklarının DSM V' e göre şu şekilde bölümlendirilir:

- 1- Geç Boşalma
- 2- Sertleşme Bozukluğu
- 3- Kadında Orgazm Bozukluğu
- 4- Kadında Cinsel İlgil/ Uyarılma Bozukluğu
- 5- Cinsel Organlarda Pelviste Ağrı/ İçerme Bozukluğu
- 6- Erkeklerde Düşük Cinsel İstek Bozukluğu
- 7- Erken Boşalma (Prematür Ejakülasyon)
- 8- Madde Kullanımının Yol Açtığı Cinsel İşlev Bozuklukları

9- Tanımlanmamış Cinsel İşlev Bozukluğu

2.6. Gebelikte Koitus ve Yasaklandığı Durumlar

Günümüz literatüründe cinsel ilişkiye engel oluşturabilecek herhangi bir tıbbi sorun yaşanmadığı takdirde gebelik döneminde son güne kadar dahi cinsel ilişkinin sürdürülmesinde bir sakınca görülmemektedir. Cinsel ilişkinin gebelik döneminde yasaklanması gereken durumlar; servikal yetmezlik, vajinal kanama, önceki gebelik döneminde yinelenen abortus, miadından önce doğum, şimdiki gebeliğinde abortus tehdidi, miadından önce doğum tehdidi, genital bölgede enfeksiyon varlığı, erken membran rüptürü, cinsel yolla bulaşan enfeksiyon olmasıdır. Başka sebepler ile fetal distres gelişme riski yüksek olan gebelerin veya bebeklerinde ağır gelişme geriliği olan gebelerin de doktorlarının sınırladığı bir süreçten sonra cinsel birleşme yaşamamaları gerekmektedir (Gökyıldız ve Beji 2005).

2.7. Gebelik Döneminde Cinsel Yaşam ve Hemşirelik Bakımı

Cinsellik, kişisel hayatın devamı amacıyla mutlaka doyurulması zorunlu değildir, fakat türün devam etmesi amacıyla gereklidir. Kadınlara göre cinselliğin amaçları çocuk doğurabilme becerisi, arzu edilebilir olmak ve beden imajını içermesinin haricinde, sosyal, kültürel, emosyonel ve entellektüel faktörleri de içermektedir (Henson 2002; Aygin ve Aslan 2008; Sadi 2014). Bu sebeple cinsellik ile alakalı problemler kadınlar için son derece özel, rahatsızlık veren, sosyal açıdan ve fiziksel açıdan tahrip edici özellikte olmakla birlikte; eş ile uyuşmamaya, emosyonel strese hatta boşanmalara sebep olabilir. Bu tür problemlerin yaşanması da kadınların özgüvenlerini ve yaşam kalitelerini ve psikolojik durumlarını olumsuz etkiler (Laumann ve ark 1999; Aygin ve Aslan 2008; Sadi, 2014).

Hemşire, çiftlerin ihtiyaçlarına göre eşlere cinsel ilişki deneyimi ve ilişkilerini geliştirmede yardım etmek amacıyla; gebelik öncesi, gebelik sırası ve gebelik sonrasındaki cinsel fonksiyon konusunda gebeyi ve eşini bilgilendirme, onları emosyonel açıdan destekleme amacıyla bir bakım planı oluşturur (Hogan 1980, Altendeder ve Hartzell 1997; Sadi 2014).

Hemşirenin gebe ve eşini dinlerken empati kurması, çiftin beden imajı, cinsel aktivite, gebelik ile alakalı endişelerini ve aile içinde değişen rollerini karşılıklı konuşmalarını sağlayabilir. Gebe ve eşi arasında hemşirenin iletişimi kolaylaştırıcı rolü oynaması, çiftin birbirleriyle sorunlarını paylaşmalarını sağlayabilir ve hatta çözüm üretmelerine katkı sağlayabilir (Altendeder ve Hartzell 1997; Gökyıldız 2001; Sadi 2014)

3. BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Metodolojisi

Araştırma, gebe kadınların, cinsel yaşamı etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla kesitsel ve tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İstanbul Büyükçekmece Hekimbaşı Mustafa Behçet Aile Sağlığı Merkezi'ne Mart 2020- Ağustos 2020 tarihleri arasında müracaat eden, gebeliği haricinde hiçbir patolojisi olmayan, 19-40 yaş arasında 100 gebe oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Gebe kadınların cinsel hayatları ile ilgili kendilerini yakından tanımalarına yardımcı olmak amacı ile Rosen ve arkadaşları tarafından 2000 yılında geliştirilen Female Sexual Function Index (FSFI) Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Ergün Öksüz tarafından gerçekleştirilen Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi, ayrıca gebe kadınların cinsel davranışlarını, cinsel ilişki yaşama sıklığını, cinsellik faaliyetlerini, cinsel çeşitliliğini ve tüm bunlardan almış olduğu cinsel doyumunu belirlemek amacı ile Štulhofer ve arkadaşları tarafından 2010 yılında geliştirilen Yeni Cinsel Doyum Ölçeği (Ek-5) kullanılmıştır. Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksinin (Ek-6) 2005 yılında Türkçe geçerlilik ve güvenilirliğini gerçekleştiren Ergün Öksüz'den (Ek-1) ve Yeni Cinsel Doyum Ölçeğini 2005 yılında kullanan Cindy Meston'dan (Ek-2) gerekli izinler alınmıştır.

Ayrıca 5 sorudan oluşan anketi de karşılaştırma yapmak amacı ile araştırmacı tarafından hazırlanmıştır (Ek-7).

Son 4 hafta boyunca cinsel istek/uyarılma hissettiniz mi?

Son 4 hafta boyunca, cinsel birleşme sırasında lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) gerçekleşti mi?

Son 4 hafta boyunca, cinsel birleşme sırasında ağrı yaşadınız mı?

Son 4 hafta boyunca, cinsel uyarılmanızda veya cinsel birleşmenizde, orgazm yaşadınız mı?

Son 4 hafta boyunca, cinsel yaşamınızdan memnun kaldınız mı?

Sorularının evet-hayır şeklinde cevaplanması istenmiştir.

3.4. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın uygulanabilmesi için İstanbul Arel Üniversitesi Etik Kurulu'ndan (27.01.2020 tarihli ve 69396709-050.01.04 sayılı) izin alınmıştır (EK-3).

Gebe kadınlara anketler uygulanmadan önce araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve gebelerin tümüne aydınlatılmış onam formu verilmiştir (Ek-4).

Ayrıca gebeler, Kişisel Verilerin Korunması dikkate alınarak formları doldurmuşlardır.

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma İstanbul Büyükçekmece Hekimbaşı Mustafa Behçet Aile Sağlığı Merkezi'ne Mart 2020- Ağustos 2020 tarihleri arasında müracaat eden, gebeliği haricinde hiçbir patolojisi olmayan, 19-40 yaş arasındaki 100 gebe ile sınırlıdır.

3.6. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Araştırma verileri Mart 2020- Ağustos 2020 tarihleri arasında araştırmaya katılan 100 gebe kadına Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi ve Yeni Cinsel Doyum Ölçeği uygulanarak toplanmış ve yapılan anketler, NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 (Kaysville, Utah, USA) programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çalışma verileri tanımlayıcı istatistiksel metotların (Ortalama, Standart Sapma, Medyan, Frekans, Oran, Minimum, Maksimum) yanı sıra verilerin dağılımı Shapiro-Wilk Testi ile değerlendirildi. Niceliksel verilerin normal dağılım göstermeyen iki grup

karşılaştırmalarında Mann-Whitney U testi kullanıldı. Anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

Ayrıca, gebelerin cinsel istek-uyarıma, lubrikasyon (kayganlaşma-ıslaklık, cinsel birleşme sırasında ağrı, orgazm ve cinsellikten memnuniyet durumları, karşılaştırma ve frekans tabloları kullanılarak gösterilmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmaya katılan 100 gebeye uygulanan anketler sonucunda gebelerde cinsel istek-uyarılma, lubrikasyon (kayganlaşma-ıslaklık), cinsel birleşme sırasında ağrı, orgazm ve cinsellikten memnuniyetsizlik gibi cinsel yaşam kalitesini etkileyen faktörler incelenmiştir. Bu faktörlerden elde edilen bulgular, araştırma kapsamında sunulmuştur.

4.1. Gebelerin son 4 hafta boyunca cinsel istek/uyarılma durumları

Gebelere son 4 hafta boyunca cinsel istek/uyarılma durumlarının tespiti için ankette aşağıdaki 1. soru sorulmuştur.

Soru 1

Son 4 hafta boyunca cinsel istek/uyarılma hissettiniz mi?

- a) Evet
- b) Hayır

4.1. Birinci Soruya Göre Frekans Dağılımı

		N	%
1.Soru	Evet	67	67
	Hayır	33	33

Gebelerin, son dört hafta boyunca cinsel birleşme sırasında cinsel istek/uyarılmanın hissedilip hissedilmediğine ilişkin, %67'si (n=67) evet cevabını vermişken, %33'ü (n=33) ise hayır cevabını vermiştir. Bu sonuç neticesinde gebelerin büyük çoğunluğunda cinsel uyarılma durumunun yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.2. Birinci Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması

		N	Ort±S.s	Min-Max (Medyan)	p
Cinsel İstek	Evet	67	5,46±1,54	2-8 (6)	0,484
	Hayır	33	5,81±1,91	1-10 (6)	
Cinsel Uyarılma	Evet	67	17,06±5,94	0-28 (18)	0,326
	Hayır	33	18,75±5,98	0-30 (18)	
Lubrikasyon	Evet	67	7,1±3,06	0-10 (8)	0,701

	Hayır	33	7,56±2,41	0-10 (8)	
Orgazm	Evet	67	9,09±3,83	0-15 (10)	0,492
	Hayır	33	9,94±3,02	0-15 (10)	
Memnuniyet	Evet	67	9,04±3,65	0-15 (9)	0,139
	Hayır	33	10,25±3,41	2-15 (10,5)	
Ağrı	Evet	67	9,39±3,86	0-15 (9)	0,599
	Hayır	33	9,78±2,71	0-15 (9)	
Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi	Evet	67	21,61±6,81	4-33,8 (22,4)	0,312
	Hayır	33	23,43±5,8	4-32,8 (22,95)	
Ben Merkezli	Evet	67	26,78±8,78	0-49 (27)	0,551
	Hayır	33	28,29±9,87	10-50 (27,5)	
Eş/Partner	Evet	67	29,24±9,03	0-50 (28,5)	0,871
	Hayır	33	29,38±8,95	14-50 (29,5)	
Yeni Cinsel Doyum	Evet	67	56,02±16,93	0-95 (54)	0,944
	Hayır	33	57,67±17,02	32-100 (54)	

Mann-Whitney U Testi *p<0,05 **p<0,01

1.soruya göre cinsel istek değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre cinsel uyarılma değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre lubrikasyon değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre orgazm değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre memnuniyet değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre ağrı değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre kadın cinsel fonksiyon indeksi istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre ben merkezli değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre eş/partner değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

1.soruya göre yeni cinsel doyum değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.2. Gebelerin son 4 hafta boyunca lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) durumları
Gebelere son 4 hafta boyunca lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) durumlarının tespiti için ankette aşağıdaki 2. soru sorulmuştur.

Soru 2

Son 4 hafta boyunca, cinsel birleşme sırasında lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) gerçekleşti mi?

- a) Evet
- b) Hayır

Tablo 4.3. İkinci Soruya Göre Frekans Dağılımı

		N	%
2.Soru	Evet	58	58
	Hayır	42	42

Gebelerin, son dört hafta boyunca cinsel birleşme sırasında lubrikasyonun gerçekleşip gerçekleşmediğine dair, %58'i (n=58) evet cevabını vermişken, %42'si (n=42) ise hayır cevabını vermiştir. Bu sonuca göre lubrikasyon gerçekleşip gerçekleşmeme oranları birbirine yakın tespit edilmiştir, ayrıca gerçekleşme oranının daha fazla görülmesi dikkat çekmiştir.

Tablo 4.4. İkinci Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması

		N	Ort±S.s	Min-Max (Medyan)	p
Cinsel İstek	Evet	58	5,58±1,75	1-10 (6)	0,787
	Hayır	42	5,57±1,56	2-9 (6)	
Cinsel Uyarılma	Evet	58	18,02±6,17	0-30 (18)	0,234
	Hayır	42	17,05±5,73	0-28 (18)	
Lubrikasyon	Evet	58	7,3±2,87	0-10 (8)	0,758
	Hayır	42	7,19±2,87	0-10 (8)	
Orgazm	Evet	58	9,49±3,73	0-15 (10)	0,495
	Hayır	42	9,19±3,44	0-15 (10)	
Memnuniyet	Evet	58	9,61±3,72	0-15 (10)	0,444
	Hayır	42	9,19±3,46	2-15 (9,5)	
Ağrı	Evet	58	9,28±3,82	0-15 (9)	0,323
	Hayır	42	9,83±3,09	0-15 (9,5)	
	Evet	58	22,38±6,87	4-33,3 (22,8)	0,531

Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi	Hayır	42	21,96±6,11	4-33,8 (22,35)	
Ben Merkezli	Evet	58	27,45±8,27	10-47 (27)	0,820
	Hayır	42	26,9±10,48	0-50 (27)	
Eş/Partner	Evet	58	29,98±7,57	14-50 (29)	0,521
	Hayır	42	28,1±10,95	0-50 (29)	
Yeni Cinsel Doyum	Evet	58	57,43±14,06	32-95 (54)	0,733
	Hayır	42	55±20,96	0-100 (54)	

Mann-Whitney U Testi *p<0,05 **p<0,01

İkinci soruya göre cinsel istek değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre cinsel uyarılma değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre lubrikasyon değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre orgazm değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre memnuniyet değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre ağrı değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre kadın cinsel fonksiyon indeksi istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre ben merkezli değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre eş/partner değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.soruya göre yeni cinsel doyum değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.3. Gebelerin son 4 hafta boyunca yaşadığı ağrı durumları

Gebelere son 4 hafta boyunca yaşadığı ağrı durumlarının tespiti için ankette aşağıdaki 3. soru sorulmuştur.

Soru 3

Son 4 hafta boyunca, cinsel birleşme sırasında ağrı yaşadınız mı?

- a) Evet
- b) Hayır

Tablo 4.5. Üçüncü Soruya Göre Frekans Dağılımı

		N	%
3.Soru	Evet	27	27
	Hayır	73	73

Gebelerin, son dört hafta boyunca cinsel birleşme sırasında ağrı yaşayıp yaşamadığına dair %27'si (n=27) evet cevabını vermişken, %73'ü (n=73) ise hayır cevabını vermiştir. Bu orana göre gebelerin büyük oranı cinsel birleşme sırasında ağrı yaşamadığını belirtmiştir.

Tablo 4.6. Üçüncü Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması

		N	Ort±S.s	Min-Max (Medyan)	p
Cinsel İstek	Evet	27	5,52±2,17	1-10 (6)	0,866
	Hayır	73	5,6±1,45	2-9 (6)	
Cinsel Uyarılma	Evet	27	16,52±8,19	0-30 (18)	0,401
	Hayır	73	18,01±4,91	0-28 (18)	
Lubrikasyon	Evet	27	6,56±3,53	0-10 (7)	0,370
	Hayır	73	7,51±2,54	0-10 (8)	
Orgazm	Evet	27	8,59±4,68	0-15 (10)	0,478
	Hayır	73	9,65±3,08	0-15 (10)	
Memnuniyet	Evet	27	8,7±4,46	0-15 (8)	0,263
	Hayır	73	9,71±3,21	2-15 (10)	
Ağrı	Evet	27	8,93±4,08	0-15 (9)	0,372
	Hayır	73	9,74±3,29	0-15 (9)	
Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi	Evet	27	20,9±8,81	4-33,8 (21,8)	0,300
	Hayır	73	22,69±5,43	4-33,3 (22,8)	
Ben Merkezli	Evet	27	26,38±12,21	0-49 (25)	0,660
	Hayır	73	27,56±7,74	10-50 (27)	
Eş/Partner	Evet	27	28,1±10,09	0-44 (25)	0,656
	Hayır	73	29,72±8,55	10-50 (29)	
	Evet	27	54,48±20,95	0-93 (53)	0,450

Yeni Cinsel Doyum	Hayır	73	57,28±15,23	20-100 (54)	
--------------------------	-------	----	-------------	-------------	--

Mann-Whitney U Testi *p<0,05 **p<0,01

Üçüncü soruya göre cinsel istek değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre cinsel uyarılma değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre lubrikasyon değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre orgazm değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre memnuniyet değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre ağrı değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre kadın cinsel fonksiyon indeksi istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre ben merkezli değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre eş/partner değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

3.soruya göre yeni cinsel doyum değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.4. Gebelerin son 4 hafta boyunca yaşadığı orgazm durumları

Gebelere son 4 hafta boyunca yaşadığı orgazm durumlarının tespiti için ankette aşağıdaki 4. soru sorulmuştur.

Soru 4

Son 4 hafta boyunca, cinsel uyarılmanızda veya cinsel birleşmenizde, orgazm yaşadınız mı?

- a) Evet
- b) Hayır

Tablo 4.7. Dördüncü Soruya Göre Frekans Dağılımı

		N	%
4.Soru	Evet	43	43
	Hayır	57	57

Gebelerin, son dört hafta boyunca cinsel birleşme sırasında orgazm yaşayıp yaşamadığına ilişkin %43'ü (n=43) evet yanıtını vermişken, %57'si (n=57) ise hayır cevabını vermiştir. Bu orana göre orgazm yaşayan gebelerin sayısının, orgazm yaşayamamış gebelere oranla daha az olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.8. Dördüncü Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması

		N	Ort±S.s	Min-Max (Medyan)	p
Cinsel İstek	Evet	43	5,53±1,68	1-9 (6)	0,750
	Hayır	57	5,61±1,67	2-10 (6)	
Cinsel Uyarılma	Evet	43	17,72±5,64	3-28 (18)	0,643
	Hayır	57	17,52±6,27	0-30 (18)	
Lubrikasyon	Evet	43	7,35±2,82	0-10 (8)	0,634
	Hayır	57	7,18±2,91	0-10 (7,5)	
Orgazm	Evet	43	9,53±3,61	0-15 (10)	0,452
	Hayır	57	9,23±3,6	0-15 (10)	
Memnuniyet	Evet	43	9,95±3,19	2-15 (10)	0,209
	Hayır	57	9,04±3,87	0-15 (9)	
Ağrı	Evet	43	9,63±3,61	0-15 (9)	0,931
	Hayır	57	9,43±3,48	0-15 (9)	
Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi	Evet	43	22,5±6,24	4-33,3 (22,8)	0,489
	Hayır	57	21,97±6,78	4-33,8 (22,3)	
Ben Merkezli	Evet	43	27,68±9,19	0-47 (27)	0,372
	Hayır	57	26,85±9,09	10-50 (27)	
Eş/Partner	Evet	43	29,14±9,24	0-45 (29)	0,715
	Hayır	57	29,41±8,8	10-50 (28)	
Yeni Cinsel Doyum	Evet	43	56,81±16,98	0-92 (54)	0,652
	Hayır	57	56,27±16,96	20-100 (54)	

Mann-Whitney U Testi *p<0,05 **p<0,01

Dördüncü soruya göre cinsel istek değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre cinsel uyarılma değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre lubrikasyon değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre orgazm değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre memnuniyet değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre ağrı değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre kadın cinsel fonksiyon indeksi istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre ben merkezli değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre eş/partner değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.soruya göre yeni cinsel doyum değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.5. Gebelerin son 4 hafta boyunca yaşadığı cinsellikten memnuniyeti

Gebelere son 4 hafta boyunca yaşadığı cinsel beraberlikten duyduğu memnuniyetin tespit edilmesi için ankette aşağıdaki 5. soru sorulmuştur.

Soru 5

Son 4 hafta boyunca, cinsel yaşamınızdan memnun kaldınız mı?

- a) Evet
- b) Hayır

Tablo 4.9. Beşinci Soruya Göre Frekans Dağılımı

		N	%
5.Soru	Evet	47	47
	Hayır	53	53

Gebelere, son dört hafta boyunca yaşadığı cinsel birleşmeden memnun kalıp kalmadığı sorulduğunda %47'sinin (n=47) memnun kaldığı , %53'ünün (n=53) ise memnun kalmadığı sonucuna varılmıştır. Yapılan bu incelemeye göre cinsel memnuniyet düzeyinin çok yüksek olmadığı saptanmıştır.

Tablo 4.10. Beşinci Soruya Göre Ölçeklerin Karşılaştırılması

		N	Ort±S.s	Min-Max (Medyan)	p
Cinsel İstek	Evet	47	5,66±1,66	2-8 (6)	0,425
	Hayır	53	5,5±1,69	1-10 (6)	
Cinsel Uyarılma	Evet	47	18,51±6,24	0-28 (18)	0,066
	Hayır	53	16,79±5,66	0-30 (18)	
Lubrikasyon	Evet	47	7,55±2,78	0-10 (8)	0,269
	Hayır	53	6,98±2,93	0-10 (7)	
Orgazm	Evet	47	9,98±3,57	0-15 (11)	0,029*
	Hayır	53	8,81±3,55	0-15 (10)	
Memnuniyet	Evet	47	10,13±3,62	2-15 (10)	0,055
	Hayır	53	8,81±3,5	0-15 (8,5)	
Ağrı	Evet	47	9,81±3,9	0-15 (9)	0,424
	Hayır	53	9,25±3,15	0-15 (9)	
Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi	Evet	47	23,25±6,69	4-33,8 (23,4)	0,047*
	Hayır	53	21,25±6,28	4-32,8 (22,15)	
Ben Merkezli	Evet	47	28,68±9,3	10-49 (27)	0,170
	Hayır	53	25,74±8,73	0-50 (25,5)	
Eş/Partner	Evet	47	29,8±8,59	10-50 (29)	0,638
	Hayır	53	28,74±9,4	0-50 (28,5)	
Yeni Cinsel Doğum	Evet	47	58,48±16,76	20-95 (54)	0,387
	Hayır	53	54,47±16,95	0-100 (54)	

Mann-Whitney U Testi *p<0,05 **p<0,01

Beşinci soruya göre cinsel istek değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0,05).

5.soruya göre cinsel uyarılma değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5.soruya göre lubrikasyon değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5.soruya evet diyenlerin orgazm değerlerinin olmayanlara göre yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0,029$; $p<0,05$).

5.soruya göre memnuniyet değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5.soruya göre ağrı değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5.soruya evet diyenlerin cinsel fonksiyon indeksi hayır diyenlere göre yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0,047$; $p<0,05$).

5.soruya göre ben merkezli değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5.soruya göre eş/partner değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5.soruya göre yeni cinsel doyum değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.11. Ölçüm Ortalamaları

	Ort±Ss	Min-Max (Median)
Cinsel İstek	5,58±1,66	1-10 (6)
Cinsel Uyarılma	17,72±6,05	0-30 (18)
Lubrikasyon	7,28±2,86	0-10 (8)
Orgazm	9,42±3,62	0-15 (10)
Memnuniyet	9,49±3,63	0-15 (10)
Ağrı	9,51±3,5	0-15 (9)
Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi	22,29±6,55	4-33,8 (22,6)
Ben Merkezli	27,29±9,04	0-50 (27)
Eş/Partner	29,29±8,89	0-50 (29)
Yeni Cinsel Doyum	56,58±16,76	0-100 (54)

Cinsel istek değeri 1 ile 10 arasında değişmekte olup ortalama $5,58\pm1,66$ bulunmuştur.

Cinsel uyarılma değeri 0 ile 30 arasında değişiklik göstermiştir ve ortalama $17,72\pm6,05$ bulunmuştur.

Lubrikasyon değeri 0-10 arasında değişiklik göstermiştir ve ortalama $7,28\pm2,86$ bulunmuştur.

Orgazm değeri 0-15 arasında farklılık göstermiştir ve ortalama $9,42\pm3,62$ bulunmuştur.

Memnuniyet değeri 0-15 arasında farklılık göstermiştir ve ortalama $9,49\pm3,63$ bulunmuştur.

Ağrı değeri 0-15 arasında farklılık göstermiştir ve ortalama $9,51\pm3,5$ bulunmuştur.

Kadın cinsel fonksiyon indeksi değeri 4 ve 33,8 arasında farklılık göstermiştir ve ortalama $22,29\pm6,55$ bulunmuştur.

Ben merkezli değeri 0-50 arasında farklılık göstermiştir ve ortalama $27,29\pm9,04$ bulunmuştur.

Eş/partner değeri 0-50 arasında farklılık göstermiştir ve ortalama $29,29\pm8,89$ bulunmuştur.

Yeni cinsel doyum değeri 0-100 arasında farklılık göstermiştir ve ortalama $56,58\pm16,76$ bulunmuştur.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu bölümde, çalışmaya katılan gebe kadınların cinsel yaşamlarının kalitesi ve cinselliklerine etki eden etmenlerin araştırılması amaçlanarak, gebelerden elde edilen bulgular literatürden örneklerle tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan 100 gebeye uygulanan anketler sonucunda gebelerde cinsel istek-uyarılma, lubrikasyon (kayganlaşma-ıslaklık), cinsel birleşme sırasında ağrı, orgazm ve cinsellikten memnuniyetsizlik gibi cinsel yaşam kalitesini etkileyen faktörler incelenmiştir. Bu faktörlerden elde edilen bulgular, araştırma kapsamında sunulmuştur.

Gebe kadınların cinsel hayatları ile ilgili kendilerini yakından tanımalarına yardımcı olmak amacı ile Rosen ve arkadaşları tarafından 2000 yılında geliştirilen Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi, ayrıca gebe kadınların cinsel davranışlarını, cinsel ilişki yaşama sıklığını, cinsellik faaliyetlerini, cinsel çeşitliliğini ve tüm bunlardan almış olduğu cinsel doyumunu belirlemek amacı ile Štulhofer ve arkadaşları tarafından 2010 yılında geliştirilen Yeni Cinsel Doyum Ölçeği kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan gebe kadınların gebeliklerinin son 4 haftasında cinsel yaşam kalitelerinin genel olarak daha düşük olduğu gözlenmiştir. Gebe kadınların cinsel istek/uyarılma, lubrikasyon, cinsel ilişki esnasında ağrı, orgazm ve cinsel memnuniyet konularında sorunlar yaşadıkları gözlenmiştir. Kırıkkaleli (2015) de yapmış olduğu çalışmada benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Son 4 hafta boyunca cinsel istek/uyarılma durumları sorgulandığında (Tablo 4.1) gebe kadınların büyük çoğunluğunda (%67) cinsel uyarılma durumunun yüksek olmasına rağmen, %33'ünde uyarılma olmadığı gözlenmiştir. Benzer bir şekilde, Efe (2006) de Gebeliğin Kadın Cinselliği Üzerindeki Etkileri adlı uzmanlık tezinde cinsel istek düzeyinin gebelik öncesinde %89.7'den %74.3'e düştüğü sonucuna ulaşmıştır.

Ölçeklerin istatistiksel karşılaştırılmasına bakıldığında cinsel istek/uyarılma değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Gebelerin son 4 hafta boyunca lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) gerçekleşip gerçekleşmediği sorulduğunda (Tablo 4.2) %58'inde lubrikasyonun gerçekleştiği ancak %42'sinde lubrikasyon gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır. Lubrikasyon gerçekleşme

oranı (%58) ile cinsel uyarılma oranının (%67) paralellik gösterdiği görülmüştür. Karakuş ve Yanikkerem (2015) çalışmalarında gebelik döneminde lubrikasyonda azalma yaşandığını gözlemlemişlerdir. Bu çalışma gebelerin %42'sinde lubrikasyon gerçekleşmediği sonucunu desteklemektedir.

Ölçeklerin istatistiksel karşılaştırılmasına bakıldığında 2. soruya göre lubrikasyon değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Çalışmaya katılan gebelerin son 4 hafta boyunca cinsel ilişki esnasında ağrı yaşayıp yaşamadıkları sorulduğunda (Tablo 4.3) %27'si ağrısının olduğunu belirtirken, %73'ünün ağrı yaşamadığı gözlenmiştir. Bu bulgu Efe (2006) tarafından yapılan çalışmada gebelerin %46.8'inin cinsel ilişki sırasında ağrı korkusu yaşadığı belirtilerek desteklenmiştir.

Ölçeklerin istatistiksel karşılaştırılmasına bakıldığında 3. soruya göre ağrı değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Gebelerin son 4 hafta boyunca yaşadığı orgazm durumları (Tablo 4.4) sorgulandığında, çalışmaya katılan gebelerde orgazm düzeyinin azalarak %43'ünün orgazm seviyesine gelebildiği, bunun yanında %57'sinin orgazm seviyesine ulaşamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Karakuş ve Yanikkerem (2015) benzer bir sonuca ulaşarak gebe kadınlarda orgazm düzeylerinin düşük olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç %43 düzeyine düşen orgazm seviyesini desteklemektedir.

Ölçeklerin istatistiksel karşılaştırılmasına bakıldığında 4. soruya göre orgazm değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Çalışma kapsamındaki gebe kadınların son 4 hafta boyunca yaşadığı cinsellikten memnuniyet düzeyi sorgulandığında, %47'si memnun olduğunu belirtmesine rağmen, %53'ünün memnun kalmadığı sonucuna varılmıştır. Yapılan bu incelemeye göre cinsel memnuniyet düzeyinin çok yüksek olmadığı saptanmıştır. Fakat, Özkan, Demirhan, ve Çınar (2009) tarafından yapılan çalışmada cinsel memnuniyet düzeyine bakıldığında %64.7 sinin gebelik döneminde yaşadığı cinsellikten memnun olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu çalışma son dört ayı kapsamadığı için, gebelik süresi ilerledikçe memnuniyet düzeyinin düşmesi öngörülebilir bir varsayımdır. Bu bağlamda, yapılan bu çalışma bizim çalışmamızı desteklemektedir.

Ölçeklerin istatistiksel karşılaştırılmasına bakıldığında 5. soruya göre memnuniyet değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

6. BÖLÜM

SONUÇ

Bu çalışmada, gebe kadınlarda cinsel yaşamı etkileyen faktörlerin tespit edilmesi amaçlanıp, cinsel istek/uyarılma, lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık), cinsel ilişki esnasında ağrı, orgazm ve cinsel memnuniyet konularında elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

- Gebe kadınların büyük çoğunluğunda son 4 hafta boyunca cinsel istek/uyarılma düzeyi yüksek olmasına rağmen (%67), cinsel istek ve uyarılmanın gebe kadınların %33 ünde görülmediği sonucuna varılmıştır.
- Gebe kadınların hemen yarısında (%58) lubrikasyonun gerçekleştiği tespit edilmiştir. Ayrıca gebelik döneminde lubrikasyonda azalma yaşandığı sonucuna varılmıştır. Gebelerin %42'sinde lubrikasyon gerçekleşmediği sonucu da bunu desteklemektedir.
- Cinsel ilişki esnasında ağrı durumu ele alındığında, gebeliğin son döneminde gebe kadınların büyük çoğunluğunun (%73) ağrı yaşamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, çalışma kapsamındaki gebe kadınların %27'si ağrı yaşadığını belirtmiştir.
- Çalışmaya katılan gebe kadınlarda orgazm düzeyinin azaldığı, %43'ünün orgazm yaşadığı, bunun yanında %57'sinin orgazm yaşamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Gebe kadınlarda cinsel memnuniyet düzeyinin çok yüksek olmadığı saptanmıştır. Cinsel memnuniyet oranının %47 olduğu da bunun nicel bir kanıtıdır.
- Gebe kadınların son dört haftasında cinsel yaşam kalitelerinin düştüğü tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, E., Vırt, O., Savaş, H.A., Sertbaş, G., Kandemir H. (2008). Gebelikte Depresyon ve Kaygı Düzeylerinin Sosyal Destek ile İlişkisi. *Nöropsikiyatri Arşivi*. 45, 9-13.
- Aksöyek, A., Canatar, T. (2015).Cinsellik ve Cinsel Eğitim. *Turkish Journal of Family Medicine & Primary Care*; 9.2, 54-58.
- Altendeder RR, Hartzell, D. (1997). Adressing Couples' Sexuality Concerns During the Childbearing Period: Use of the PLISSIT Model. *Journal of Obstetric, Gynecologic and Neonatal Nursing (JOGNN)*. 26.6, 651-658.
- Arica, S. G., Alkan, S., Bali, S., Mansuroğlu, Y. E. ve Özer, C. (2012). Gebeliğin Cinsel Yaşam Üzerine Etkileri. *Turkish Family Physician*, 2.3, 19-24.
- Aslan, G., Aslan, D., Kizilyar, A., Ispahi, C. ve Esen, A. (2005). A Prospective Analysis of Sexual Function during Pregnancy. *Int. J. Impot. Res.* 17.2, 154-7.
- Aydın, H. (1998). Cinsellik ve Cinsel İşlev. C. Güleç ve E. Köroğlu. (Ed). *Psikiyatri Temel Kitabı*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği. 605-607.
- Aygin, D., Aslan, F. (2008). Meme Kanserli Kadınlarda Cinsel İşlev Bozukluklarının İncelenmesi. *Meme Sağlığı Dergisi*; 4.2, 105-114.
- Babacan, G. Ve Çevik, N. (2011). Gebelikte Benlik Saygısı ve Beden İmajı ile İlişkili Özellikler, *Anatol J Clin Investig* 5.1, 7-14.
- Basson, R., Althof, S., Davis, S., Meyer, K.F, Goldstein, I., Leiblum, S., et al. (2004). Summary of the Recommendations on Sexual Dysfunctions in Women. *Journal of Sexual Medicine*, 1.1, 24-34.
- Çoban, V. (2012). Postpartum Dönemdeki Kadınların Cinsel Yaşam Kalitesi ve Etkileyen Faktörler. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi SBE.
- Dövüşkaya, L. (2008). Erkek Yaygın Anksiyete Bozukluğu Hastalarında Cinsel İşlev Bozuklukları ve Depresif Bozukluk Eş- Hastalanımın Cinsellik Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi. Tıpta Uzmanlık Tezi. Genel Kurmay Başkanlığı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Askeri Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı Başkanlığı, Ankara.
- Efe, H. (2006) Gebeliğin Kadın Cinselliği Üzerindeki Etkileri. Uzmanlık Tezi. İstanbul: Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği
- Erol, B., Sanli, O., Korkmaz, D., Seyhan, A., Akman, T. ve Kadioglu, A. (2007). A Cross-Sectional Study of Female Sexual Function and Dysfunction during Pregnancy. *J. Sex. Med.*, 4.5, 1381-7.

- Ertem, G. ve Sevil, Ü. (2009). Gebeliğin Cinselliğe Etkisi. *Dirim Tıp Gazetesi* 85.1, 40-47.
- Fok, W. Y., Chan, L. Y., ve Yuen P. M. (2005). Sexual Behavior and Activity in Chinese Pregnant Women. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, 84.10, 934-938.
- Gökyıldız Ş, Beji N. (2001). Gebeliğin Cinsel Yaşam Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gölbaşı, Z., Tuğut, N., Şentürk E., Eroğlu, K. (2014). Jinekoloji Polikliniğine Başvuran Evli Kadınlarda Cinsel İşlev Bozukluğu Yaygınlığı ve İlişkili Bazı Faktörler. *Cumhuriyet Med. J.*, 36.1, 1-10.
- Gölbaşı, Z. Ve F. Evcili (2013). Hasta Cinselliğinin Değerlendirilmesi ve Hemşirelik: Engeller ve Öneriler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 16.3, 183-184.
- Henson HK. (2002). Meme kanseri ve cinsellik. *Sexuality and Disability*. 20.4, 261- 275.
- İncesu, C. (2004). Cinsel İşlevler ve Cinsel İşlev Bozuklukları. *Klinik Psikiyatri*. 3.3, 13.
- Karakuş, A., Yanikkerem E. (2015). Gebelikte Cinselliği Etkileyen Faktörler, *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 2.3, 107-108.
- Kılıç, L. (2017). Evli Çiftlerde, Cinsel İşlev Bozuklukları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kırıkkaleli, Z. (2015). Gebelerin Cinsel Yaşam Kalitesi ve Etkileyen Faktörler. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, K.K.T.C. Yakın Doğu Üniversitesi, Kıbrıs.
- Laumann EO, Paik A, Rosen RC. (1999). Sexual Dysfunction in the United States: Prevalence and Predictors. *The Journal of the American Medical Association*; 281.6, 537-544.
- Le J, Briggs GG, McKeown A, Bustillo G. (2004). Urinary Tract Infections During Pregnancy. *The Annals of Pharmacotherapy*.; 38.10, 1692-1701.
- Lee J. T. (2002). The Meaning of Sexual Satisfaction in Pregnant Taiwanese women. *J. Midwifery Womens Health*, 47.4, 278-286.
- Nogratlı, M. (2019). Kadınların Cinsel İşlev Düzeyleri, Evlilik Doyumları ile Cinsel Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öksüz, E. ve Malhaon, S. (2005). Prevalence and Risk Factors for Female Sexual Dysfunction in Turkish Women, *The Journal of Urology*, 175.2, 654-658.

- Özkan, S., Demirhan, H., Çınar, İ. (2009). Gebelik ve Bazı Sosyodemografik Özelliklerin Cinsel Fonksiyon Üzerine Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12.3, 36-37.
- Pauls, R., Occhino, J. A. ve Dryfhout, V. L. (2008). Effects of Pregnancy on Female Sexual Function and Body Image: A Prospective Study. *J Sex Med*, 5.8, 1915–22.
- Sadi, Z. (2014). Gebelikte Eşlerin Cinsel Yaşamı Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi Yüksek Lisan Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi SBE.
- Santiago, L. R. S., Lara, L. A. S., Romao, A. P. M. S., Tiezzi, M. F. B. M. ve Silva, A. C. J. R. (2013). Impact of Pregnancy on the Sex Life of Women: State of the Art. *International Journal of Clinical Medicine*, 4.5, 257-264.
- Sözeri, C. (2011). Gebelikte Psikososyal Sağlığın Değerlendirilmesinin Doğum Sonu Depresyonu Belirlemedeki Etkisi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Stuart GW, Sundeen SJ. (2005). Principles and Practice of Psychiatric Nursing. 8nd Ed. Canada: Mosby Elsevier Publishing. p:478-495.
- Süslüoğlu, B. (2019). İlk Kez Gebelik Yaşayan Gebelerde Gebelik Deneyiminin Annelik Rolü ve Gebeliğin Kabulüne Etkisi Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi SBE.
- Şentürk A., Eroğlu, K., Vural, G. ve Dilbaz, B. (2011). A Pilot Study: In What Ways Do Women in Turkey Experience a Change in Their Sexuality during Pregnancy? *Sex. Disabil.*, 29.3, 207–216.
- Tuğut, N. ve Gölbaşı, Z. (2010). Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği-Kadın Türkçe Versiyonunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 32.2, 172-180.
- Von Sydow K. (1999). Sexuality During Pregnancy and After Childbirth: A Metacontent Analysis of 59 Studies. *Journal of Psychosomatic Research*, 47.1, 27-49.
- World Health Organization (2016). Developing Sexual Health Programmes.
- Yıldız, H. (2014). The Relation Between Prepregnancy Sexuality and Sexual Function During Pregnancy and the Postpartum Period: A Prospective Study. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 4.1, 49-59.
- Yüksel N. (2006). Ruhsal Hastalıklar. 3. Baskı. Ankara: MN Medikal&Nobel Tıp Kitabevleri; s: 447-461.
- Yüksel, Ş. ve Cindoğlu, D. (2007). Kadın Cinselliği. Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği Bilgilendirme Dosyası-5. <https://www.cetad.org.tr>.

EKLER

EK-1

----- Yönlendirilen ileti -----
Gönderen: **Esra Er** <hemsiresra58@gmail.com>
Tarih: 4 Ara 2019 Çar, saat 13:24
Konu: Re: Esra ER
Alıcı: <eoksuz@baskent.edu.tr>

Teşekkür ederim, müsaadenizle anketinizi kullanacağım o halde, iyi günler dilerim.

4 Ara 2019 Çar, saat 11:04 tarihinde <eoksuz@baskent.edu.tr> şunu yazdı:
Esra Hanım Merhaba,

Ekte KCFİ ile ilgili dökümanları gönderiyorum.

Başarılar dilerim

Prof.Dr.Ergun Oksuz

Baskent Üniversitesi Faculty of Medicine Bağlica Kampusu Sağlık Merkezi Ankara -
Turkey

Tel: +90-312-246-6773

From: Esra Er <hemsiresra58@gmail.com>
Sent: Wednesday, December 4, 2019 7:23 AM
To: eoksuz@baskent.edu.tr
Subject: Esra ER

Merhaba,
Ben İstanbul Arel Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Tezli Yüksek Lisans öğrencisi
Esra ER.

Bu dönem, yüksek lisans tez dönemine geçiyorum. 100 gebeye uygulayacağım ankette, sizin
hazırlamış olduğunuz Cinsel Fonksiyon İndeksi Ölçeği'nden yararlanmak istiyorum. Bunun
için bana izin verir misiniz?

İyi günler dilerim

EK-2

----- Yönlendirilen ileti -----

Gönderen: **Esra Er** <hemsiresra58@gmail.com>

Tarih: 5 Ara 2019 Per, saat 21:00

Konu: Re: Esra Er

Alıcı: Cindy M Meston <mestoncm@utexas.edu>

Thanks a lot for you interest and permission

Yours sincerely,

5 Ara 2019 Per, saat 18:45 tarihinde Cindy M Meston <mestoncm@utexas.edu> şunu yazdı:

Dear Esra,

You have my permission to use the SSS-W scale for your research. You may download it from my website: www.mestonlab.com

Best wishes,

Dr. Meston

On Thu, Dec 5, 2019 at 2:49 AM Esra Er <hemsiresra58@gmail.com> wrote:

Hello ... Mrs Meston

This is Esra ER,

I am studying master on Obstetrics and Gynecology at Istanbul Arel University. This semester, I am going to write my thesis. In scope of my thesis I will survey 100 pregnant women and as a survey question

I would like to take advantage of your Sexual Function Index Scale.

I ask your permission to take advantage of your scale.

Yours sincerely,

Esra ER

hemsiresra@gmail.com

EK-3

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 69396709-050.01.04
Konu : Etik Kurul Kararı Hk.

Sayın Esra ER

Üniversitemiz Etik Kurulu'nun 27.01.2020 tarih ve 2020/01 sayılı toplantısında alınan karar aşağıda sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Ali Argun KARACABEY
Rektör

KARAR NO-04: Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik yüksek lisans programı öğrencisi Esra ER'in "Gebe Kadınlarda Cinsel Yaşamı Etkileyen Faktörler" isimli çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmeler sonucunda; öğrenci Esra ER'in çalışmasıyla ilgili Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Enver DURAN'ın da görüşü doğrultusunda söz konusu projenin etik ilkelere uygun olduğuna katılanların oy birliği ile karar verildi.

EK-4

AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Bu araştırma, tez çalıŐmam olan Gebe Kadınlarda Cinsel Yaşamı Etkileyen Faktörler'i belirlemek amacıyla planlanmıŐtır. Elde edilen bilgiler, sadece bu araştırmada kullanılacak ve kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacaktır. Araştırmaya katılım, gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Esra ER
İstanbul Arel Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

Bu bilgiler ışığında bu araştırmaya kendi rızam ile katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcı Adı ve Soyadı
İmza

EK-5

Yeni Cinsel Doyum Ölçeği

Aşağıda yer alan maddeleri okurken son altı ay içindeki cinsel yaşamınızı düşününüz. Son 6 ay içindeki cinsel yaşamınızı en iyi yansıtan, memnuniyet derecenizi belirten numarayı daire içine alınız.

Ölçek Maddeleri	Hiç memnun değilim	Biraz memnunuzum	Orta düzeyde memnunuzum	Çok memnunuzum	Son derece memnunuzum
1. Cinsel uyarılma yoğunluğum	1	2	3	4	5
2. Cinsel boşalmamın (orgazm) kalitesi	1	2	3	4	5
3. Cinsel ilişki boyunca kendimi cinsel zevke teslim etme ve bırakmam	1	2	3	4	5
4. Cinsel ilişki boyunca odaklanmam/konsantrasyonum	1	2	3	4	5
5. Eşime/partnerime cinsel tepki biçimim	1	2	3	4	5
6. Vücudumun cinsel açıdan fonksiyonelliği (işlevselliği)	1	2	3	4	5
7. Cinsel ilişki sırasında duygusal serbestliğim (açılmam)	1	2	3	4	5
8. Cinsel ilişki sonrasındaki ruh halim	1	2	3	4	5
9. Cinsel boşalma (orgazm) sıklığı	1	2	3	4	5
10. Eşime/partnerime tattırdığım zevk	1	2	3	4	5
11. Cinsel ilişki sırasında aldığım ve verdiğim arasındaki denge	1	2	3	4	5
12. Cinsel ilişki boyunca eşimin/partnerimin duygusal paylaşımı (açılması)	1	2	3	4	5
13. Cinsel ilişkiyi eşimin/partnerimin başlatması	1	2	3	4	5
14. Eşimin/partnerimin cinsel boşalma (orgazm) becerisi	1	2	3	4	5
15. Eşimin/partnerimin kendisini cinsel zevk için teslim etmesi (bırakması)	1	2	3	4	5
16. Eşimin/partnerimin benim cinsel ihtiyaçlarımla ilgilenme tarzı	1	2	3	4	5
17. Eşimin/partnerimin cinsel yaratıcılığı	1	2	3	4	5
18. Eşimin/partnerimin cinsel ilişkiye hazır olması	1	2	3	4	5
19. Cinsel ilişkimin çeşitliliği	1	2	3	4	5
20. Cinsel ilişkimin sıklığı	1	2	3	4	5

EK-6

Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi (KCFİ) Puanlama *

Açıklamalar:

Bu sorular cinsel yaşamınızla ilgili olup son 4 haftalık süreye aittir. Lütfen aşağıdaki sorulara olabildiğince net ve doğru cevap vermeye çalışınız. Verdiğiniz cevaplar tamamen gizli kalacaktır. Aşağıdaki soruları cevaplarırken bazı terimlerin anlamı şu şekildedir ;

Cinsel aktivite: okşama, cinsel oyunlar, mastürbasyon ve vajinal ilişkiyi kapsayan durumları

Cinsel ilişki/birleşme: vajinaya penisin girişi (penil penetrasyonu)

Cinsel uyarı: partnerinizle olan cinsel oyunlar, kendi kendinizi uyarmanız (mastürbasyon) veya cinsel fantezileri anlatmaktadır.

Cinsel istek veya cinsel ilgi cinsellikle ilgili şeyler yaşama isteği, partnerinizin cinsellikle ilgili davranışlarına karşılık verme isteği ve cinsellikle ilgili düşünmek veya fanteziler kurmak anlamına gelmektedir.

Soru 1 Son 4 hafta boyunca, **ne sıklıkta** cinsel istek veya ilgi hissettiniz ?

5= hemen hemen her zaman veya her zaman

4= çoğu zaman (%50'den fazla)

3= bazen (%50 kadar)

2= bir kaç kez (%50'den daha az)

1= hemen hemen hiçbir zaman veya hiçbir zaman

Soru 2 Son 4 hafta boyunca, cinsel istek veya ilgi **düzeğiniz** nasıldı ?

5= çok yüksek

4= yüksek

3= orta

2= düşük

1= çok düşük veya hiç

Cinsel uyarılma/tahrik, cinsel heyecanı; bedensel ve zihinsel yönlerin her ikisi için birlikte hissetmektir. Cinsel bölgelerde sıcaklık hissi veya ürperti, lubrikasyon (kayganlaşma-ıslaklık) veya kas kasılmaları olması durumudur.

Soru 3 Son 4 hafta boyunca, cinsel aktivite veya cinsel birleşme sırasında kendinizi **ne sıklıkla** cinsel yönden tahrik olmuş/uyarılmış hissettiniz?

0= cinsel aktivitem olmadı

5= hemen hemen her zaman veya her zaman

4= çoğu zaman (%50'den fazla)

3= bazen (%50 kadar)

2= bir kaç kez (%50'den az)

1= hemen hemen hiçbir zaman veya hiçbir zaman

Soru 4 Son 4 hafta boyunca, cinsel aktivite veya cinsel birleşme sırasında cinsel yönden tahrik olma/uyarıлма **düzeyiniz** nasıldı ?

0= cinsel aktivitem olmadı

5= çok yüksek

4= yüksek

3= orta

2= düşük

1= çok düşük veya hiç

Soru 5 Son 4 hafta boyunca, cinsel aktivite veya cinsel birleşme sırasında cinsel olarak tahrik olma konusunda kendinizden **ne kadar emindiniz** ?

0= cinsel aktivitem olmadı

5= çok yüksek derecede kendimden emindim

4= yüksek derecede kendimden emindim

3= orta derecede kendimden emindim

2= düşük derecede kendimden emindim

1= çok düşük derecede kendimden emindim veya kendimden emin değildim

Soru 6 Son 4 hafta boyunca, cinsel aktivite veya cinsel birleşme sırasında tahrik olma/uyarıлма durumunuzdan **ne sıklıkla** memnun oldunuz ?

0= cinsel aktivitem olmadı

5= hemen hemen her zaman veya her zaman

4= çoğu zaman (%50'den fazla)

3= bazen (%50 kadar)

2= bir kaç kez (%50'den az)

1= hemen hemen hiçbir zaman veya hiçbir zaman

Soru 7 Son 4 hafta boyunca, cinsel aktivite veya cinsel birleşme sırasında, lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) durumu **ne sıklıkla** gerçekleşti ?

0= cinsel aktivitem olmadı

5= hemen hemen her zaman veya her zaman

4= çoğu zaman (%50'den fazla)

3= bazen (%50 kadar)

2= bir kaç kez (%50'den az)
1= hemen hemen hiçbir zaman veya hiçbir zaman

Soru 8 Son 4 hafta boyunca, cinsel aktivite veya cinsel birleşme sırasında lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) durumu oluşması **ne kadar zor oldu ?**

0= cinsel aktivitem olmadı
1= aşırı derecede zordu veya imkansızdı

2= çok zordu
3= zordu
4= oldukça zordu

5= zor değildi

Soru 9 Son 4 hafta boyunca, lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) durumunuzu cinsel aktivite veya cinsel birleşme sonuna kadar **ne sıklıkla sürdürebildiniz ?**

0= cinsel aktivitem olmadı
5= hemen hemen her zaman veya her zaman

4= çoğu zaman (%50'den fazla)
3= bazen (%50 kadar)
2= bir kaç kez (%50'den az)
1= hemen hemen hiçbir zaman veya hiçbir zaman

Soru 10 Son 4 hafta boyunca, lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) durumunuzu cinsel aktivite veya cinsel birleşme sonuna kadar korumanız **ne kadar zor oldu ?**

0= cinsel aktivitem olmadı
1= aşırı derecede zordu veya imkansızdı

2= çok zordu
3= zordu
4= oldukça zordu

5= zor değildi

Soru 11 Son 4 hafta boyunca, cinsel uyarılmanızda veya cinsel birleşmede, **ne sıklıkla** orgazma ulaştınız ?

0= cinsel aktivitem olmadı
5= hemen hemen her zaman veya her zaman
4= çoğu zaman (%50'den fazla)

3= bazen (%50 kadar)
2= bir kaç kez (%50'den az)
1= hemen hemen hiçbir zaman veya hiçbir zaman

Soru 12 Son 4 hafta boyunca, cinsel uyarılmanızda veya cinsel birleşmede, orgazma ulaşmanız **ne kadar zor oldu ?**

0= cinsel aktivitem olmadı

1= aşırı derecede zordu veya imkansızdı

2= çok zordu

3= zordu

4= oldukça zordu

5= zor değildi

Soru 13 Son 4 hafta boyunca, cinsel aktivite veya cinsel birleşme sırasında orgazma ulaşma yeteneğiniz konusunda **ne kadar memnun oldunuz ?**

0= cinsel aktivitem olmadı

5= çok memnun oldum

4= orta derecede memnun oldum

3= hemen hemen eşit olarak memnun oldum ve memnun olmadım

2= orta derecede memnun olmadım

1= hiç memnun olmadım

Soru 14 Son 4 hafta boyunca, cinsel aktivite sırasında siz ve partneriniz arasında yaşanan duygusallık düzeyi konusunda **ne kadar memnun oldunuz ?**

0= cinsel aktivitem olmadı

5= çok memnun oldum

4= orta derecede memnun oldum

3= hemen hemen eşit olarak memnun oldum ve memnun olmadım

2= orta derecede memnun olmadım

1= hiç memnun olmadım

Soru 15 Son 4 hafta boyunca, partneriniz ile olan cinsel ilişkinizden **ne kadar memnun oldunuz ?**

5= çok memnun oldum

4= orta derecede memnun oldum

3= hemen hemen eşit olarak memnun oldum ve memnun olmadım

2= orta derecede memnun olmadım

1= hiç memnun olmadım

Soru 16 Son 4 hafta boyunca, genel olarak tüm cinsel yaşamınızdan **ne kadar memnun oldunuz ?**

- 5= çok memnun oldum
4= orta derecede memnun oldum
3= hemen hemen eşit olarak memnun oldum ve memnun olmadım
2= orta derecede memnun olmadım
1= hiç memnun olmadım

Soru 17 Son 4 hafta boyunca, vajinal birleşme sırasında **ne sıklıkla** rahatsızlık veya ağrı yaşadınız ?

- 0= cinsel birleşme girişimim olmadı
1= hemen hemen her zaman veya her zaman
2= çoğu zaman (%50'den fazla)
3= bazen (%50 kadar)
4= bir kaç kez (%50'den az)
5= hemen hemen hiçbir zaman veya hiçbir zaman

Soru 18 Son 4 hafta boyunca, vajinal birleşme sonrasında **ne sıklıkla** rahatsızlık veya ağrı yaşadınız?

- 0= cinsel birleşme girişimim olmadı
1= hemen hemen her zaman veya her zaman
2= çoğu zaman (%50'den fazla)
3= bazen (%50 kadar)
4= bir kaç kez (%50'den az)
5= hemen hemen hiçbir zaman veya hiçbir zaman

Soru 19 Son 4 hafta boyunca, rahatsızlık veya ağrı **seviyeniz (dereceniz)** nasıldı ?

- 0= cinsel birleşme girişimim olmadı
1= vajinal birleşme sırasında veya sonrasında çok yüksekti
2= yüksekti
3= orta derecedeydi
4= düşüktü
5= çok düşüktü veya hiç yoktu

**Alt alan puanları ve KCFİ'nin tam ölçek puanı aşağıdaki tabloda anlatılan formül ile çıkarılmıştır. Alt alan puanları, alandan oluşan bireysel maddelerin puanlarının toplanması ve toplamın alan faktörü ile çarpılması ile elde edilmiştir. Tam ölçek puanı altı alt alan puanının toplanması ile elde edilmiştir. Alt alanlar arasında, sıfır alan*

puanının geçen dört hafta boyunca hiçbir cinsel aktivite rapor edilmediğini belirttiği unutulmamalıdır.

Tablo 4. Kadın cinsel fonksiyon indeksi Türkçe uyarlama ölçeğinin alt-alan ve toplam puanları.

Alt Alan	Madde Numarası	Puan Aralığı	Minimum Puan	Maksimum Puan
Cinsel İstek	1,2	1-5	2	10
Cinsel Uyarılma	3,4,5,6,7,9	0-5	0	30
Lubrikasyon	8,10	0-5	0	10
Orgazm	11,12,13	0-5	0	15
Memnuniyet	14,15,16	0 (veya 1) -5	2	15
Ağrı	17,18,19	0-5	0	15
Toplam Ölçek Puan Aralığı			4	36

Kaynak: Öksüz ve Malhan, 2005.

EK-7

Anket Sorularım

Soru 1

Son 4 hafta boyunca cinsel istek/uyarılma hissettiniz mi?

- a) Evet
- b) Hayır

Soru 2

Son 4 hafta boyunca, cinsel birleşme sırasında lubrikasyon (kayganlaşma/ıslaklık) gerçekleşti mi?

- a) Evet
- b) Hayır

Soru 3

Son 4 hafta boyunca, cinsel birleşme sırasında ağrı yaşadınız mı?

- a) Evet
- b) Hayır

Soru 4

Son 4 hafta boyunca, cinsel uyarılmanızda veya cinsel birleşmenizde, orgazm yaşadınız mı?

- a) Evet
- b) Hayır

Soru 5

Son 4 hafta boyunca, cinsel yaşamınızdan memnun kaldınız mı?

- a) Evet
- b) Hayır

